

Тема 2. Виховний потенціал родини

План

1. Особливості впливу родини на дитину.
2. Компоненти виховного потенціалу родини
3. Значення батьківського впливу на розвиток особистості
4. Педагогічна культура батьків
5. Типи батьківської турботи про дитину

Рекомендована література:

- Ковбас Б. Родинна педагогіка: у 3-х т. Том II. // Основи родинного виховання: навчально-методичний посібник / Богдан Ковбас, Володимир Костів. – Івано-Франківськ, 2006. – 288с.
- Кононко О.Л. Соціально-емоційний розвиток особистості (в дошкільному дитинстві): Навч.посіб.для вищ.навч.закладів. / О.Л. Кононко. – К.: Освіта, 1998. – 255 с.
- Психологія сім'ї: навч.посібн. [/ Поліщук В.М., Ільїна Н. М., Поліщук С.А. та ін.); за заг.ред. В.М. Поліщука. – 2-ге вид., доп. – Суми: Університетська книга, 2009. – 282 с.
- Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка: Навч.-метод.посібн. / М.Г. Стельмахович. – К.: ІЗМН, 1997. – 232 с.

1. Особливості впливу родини на дитину

Суб'єктом сім'ї та сімейного виховання є особистість дитини

Значення родини у соціалізації дитини:

- **формування перших уявлень дитини про життя, його ціннісні орієнтації, соціальні настанови;**
- **засвоєння соціальних норм і цінностей, залучення до громадського життя;**
- **сім'я формує риси характеру, переконання, погляди, світогляд дитини, співчуває їй, підтримує її довірливим емоційним спілкуванням.**

Сімейне виховання - тривалий процес впливу на особистість дитини, що виражається в спрямованих діях з боку батьків для досягнення певного результату

(О. Кононко)

**СЕМЬЯ - ЭТО
КОГДА ТРОЕ И НАВСЕГДА.**

Характеристика родинного виховання:

- сприяти здійсненню нерозривного зв'язку поколінь
- формувати в дітей людські почуття до своїх батьків, дідуся, бабусі, членів сім'ї і через них до всіх інших людей, свого народу, усього людства
- морально-емоційне виховання дітей
- емоційний характер виховання
- процес виховання в сім'ї заснований на позитивних традиціях родоvodu, сімейних традиціях, звичаях, звичках, вдачах, укладі життя тощо.

2. Компоненти виховного потенціалу родини

Виховний потенціал родини – це комплекс її виховних можливостей, якісних характеристик сім'ї, які безпосередньо впливають на процес родинного виховання

(Б. Ковбас)

Основні компоненти виховного потенціалу родини:

- структура сім'ї;
- рівень психолого-педагогічної культури батьків та інших вихователів родини;
- батьківська позиція і стилі батьківсько-дитячих стосунків;
- суспільно-педагогічна спрямованість сім'ї;
- характери матеріально-побутових умов сім'ї;
- традиції і звичаї.

Виховний вплив сім'ї на особистість є наслідком дії таких чинників:

- **Безкорислива любов до дитини**
- **Природне включення дитини у найрізноманітніші людські стосунки**
- **Багаторольова структура сімейного колективу**
- **Можливість набуття дитиною позитивного досвіду і переживання негативних почуттів**

3. Значення батьківського впливу на розвиток особистості

Діти поважають батьків вимогливих і справедливих, чуйних і уважних до дитячих потреб і запитів, тактовних і витриманих, ініціативних в організації різних корисних справ, як дитячих, так родинних і громадських.

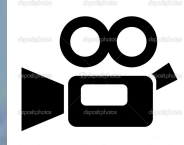

Мами набагато частіше, ніж батьки, розмовляють з синами про сімейні справи, прочитані книги, переглянуті вистави, фільми, телевізійні передачі, причому в батьків кожного дня на дві години більше вільного часу, ніж у матерів.

Індивідуально і соціально- психологічні особливості сучасних батьків

- зниження волювобільної активності, почуття відповідальності за виховання трудових навичок у синів і їхнє професійне самовизначення;
- зниження рівня самодіяльності домашньої праці;
- відносне зниження витрат вільного часу на дітей;
- підвищення рівня нейротизму (чоловіки стали більш роздратовані, рефлексивні, імпульсивні й самолюбиві);
- посилення інтересу до своєї зовнішності, одягу, зачіски тощо;
- підвищена увага до розважальних видів відпочинку.

**Діти щиро вірять в те, що
весь світ створений та
існує заради них**

4. Педагогічна культура батьків

Педагогічна культура батьків
– це складне інтегративне динамічне особистісне утворення, що визначає тип, стиль і способи поведінки батьків у виховній діяльності.

Уміння й навички батьків, які володіють педагогічною культурою

- Гностичні
- Проектувальні
- Конструктивні
- Організаторські
- Комунікативні

Наявність гностичних умінь:

- а) уміння адекватно оцінювати й аналізувати сучасне становище дитини, її соціальний статус, рівень самооцінки й домагань, прогнозувати її всебічний розвиток у конкретних реальних умовах;
- б) уміння визначати індивідуальні особливості дитини, її інтереси, потреби, ціннісні орієнтації, міру соціальної активності;
- в) уміння правильно визначати наявність соціальних установок, певних комплексів у дитини, сферу її мотиваційно-сміслової діяльності;

Уміння проектувати:

- а) визначати мету й завдання педагогічної взаємодії з дитиною
- б) планувати здійснення спільних справ, розвиваючи взаємний інтерес
- в) передбачати можливі труднощі й непередбачені ситуації в організації взаємодії з дитиною

Конструктивні уміння:

- а) уміння прогнозувати з певною мірою ймовірності власні дії в процесі взаємодії
- б) уміння спрямовувати види діяльності, справи дитини, зберігаючи вільну творчу атмосферу та ініціаторство дітей

Організаторські уміння

- а) уміння розвивати ініціативу й самодіяльність дітей
- б) уміння творчо використовувати форми й методи роботи з дітьми
- в) уміння створювати передумови ініціаторства у співпраці з дитиною

Комунікативні уміння

- а) уміння відстоювати свою думку, не нав'язуючи її дітям у процесі взаємодії
- б) уміння управляти власними емоціями, настроєм, делікатно ставитись до дітей у випадку розв'язання суперечностей, можливих конфліктів
- в) уміння усвідомлювати внутрішній психологічний стан дитини і створювати комфортний емоційний клімат

Педагогічна компетентність батьків

охоплює:

- педагогічна ерудиція
- педагогічне цілепокладання
- педагогічне мислення
- педагогічна інтуїція
- педагогічна імпровізація
- педагогічна спостережливість, уява
- педагогічний оптимізм
- педагогічна рефлексія

5. Типи батьківської турботи про дитину:

- **Фізичні контакти з дитиною** (носіння на руках, обійми – сприймається дітьми як батьківська прихильність).
- **Вияв емоційного ставлення.**
- **Переважаюча материнська влада** (виховна роль в сім'ї належить матері).
- **Хвилювання за життя дитини** (стримує дитячу ініціативу, обмежує самостійність, недостатня соціалізація дітей).
- **Залучення різних людей до догляду за дитиною.**

p.shnaidruk@kubg.edu.ua -

Петро Петрович Шнайдрок

КУ Грінченка

(<http://kubg.edu.ua/>)

→ Електронне
→ навчання

→ Вхід → Ввести логін і

→ пароль
→ Основні психолого-педагогічні курси співпраці з
родинами та консультування (4 курс)

moodle

→ Е-
→ середовище

→ Педагогічний
→ інститут
→ Мої

